

Manuál pro akordeonisty

KLÁRA

VESELÁ

**ANEB RADY A FÍGLE
JAK OVLÁDNOUT AKORDEON S LEHKOSTÍ**

WWW.KLARA AKORDEON.CZ

Obsah

1. Základní dělení akordeonů ... str. 1
2. Jak si vybrat akordeon? Jak nepodcenit výběr staršího akordeonu? ... str. 2
3. Bezpečná manipulace s akordeonem ... str. 4
4. Péče o akordeon. Přenášení a převoz ... str. 4
5. Zdravé sezení ... str. 6
6. Upoutání řemenů ... str. 7
7. Měch. Postavení rukou ... str. 8
8. Jak připravit ruce ke hraní? ... str. 9
9. Rejstříky. Jak se v nich vyznat? ... str. 10
10. Basy ... str. 11
11. Klávesový versus chromatický akordeon ... str. 13
12. Jak cvičit efektivně ... str. 14
13. Několik tipů do praxe ... str. 16
14. Tréma, aneb mám starch ... str. 19
15. Soutěžení ... str. 20
16. Hrajeme s Klárou ... str. 21

1. Základní dělení akordeonů

Klávesové akordeony

Velikost nástroje se odvozuje podle počtu basů, který akordeon má.

Ty nejmenší akordeony mají obvykle 72 basů, pak 80, 96, maximální rozsah je 120 basů.

S počtem basů úměrně přibývají i klávesy anebo knoflíky na melodické části nástroje.

Čím větší nástroj, tím větší rozsah.

Problém je mnoho typů akordeonů od mnoha firem. Základ je ale stejný.

Pokud se budeme bavit o českých nástrojích, tak jedinou českou značkou je Delicia.

Akordeon pro začátečníky se jmenuje „Junior“ se 60–72 basy.

Větší typ, který je vhodný na pokračování, pro druhý stupeň ZUŠ, nebo pro dospělé začátečníky je tzv. Arnaldo.

Arnaldo mívá 80, nebo 96 basů je nástroj vhodný pro dámy.

Pokročilejší hráči a muži využijí nástroje s 96 a 120 basy: velikost Carmen a Chorál

s plným rozsahem a tří až čtyřhlasým zvukem.

Knoflíkové akordeony

Velikosti jsou obdobné, jako u klávesových nástrojů. Knoflíky, ale mají daleko menší tělo nástroje.

Například 96 basový akordeon má o málo větší velikost, než Junior 72 basů.

U nás jsou 2 typy řazení knoflíků v pravém diskantu: B griff (nota C je ve třetí – prostřední řadě)

a C griff (nota C je v první řadě).

Diatonické

Heligonky (u nás), concertiny, bandoneony atd. Hrají různé noty dle otáčení měchu.

2. Jak si vybrat akordeon? Jak nepodcenit výběr staršího akordeonu?

Nový akordeon

Vybíráte si na míru velikost, typ hlasů a jejich kvalitu.

Určujete si barvu nástroje, kování, řemeny, barvu knoflíků, potah měchu.

Získáváte záruku obvykle 2 roky – servis.

Bezpečně víte, co jste si objednali. Máte jistotu.

Nástroj si drží cenu i několik let po koupi, pokud přemýšlíte, že za pár let chcete jiný.

Nevýhodou je vyšší cena.

Starší akordeon

Jediná výhoda je nižší cena.

Neznáte historii, pokud nejste mechanik nevidíte do vnitřností akordeonu, který vám prodávající stejně nenechá rozebrat. Výměna měchů, kůží, vosků, hlasů atd. je často nákladnější, než koupit nástroj nový.

Staré akordeony jsou z naprosto jiných materiálů, obvykle z méně kvalitních.

Vývoj jde dopředu, takže nemají takový zvuk.

Obvykle platí, že nejhorší kvalitu nabízí bazary, burzy, pak osobní prodejci.

Nejvěrohodnější jsou akordeonoví opraváři, kteří nástroje zrepasují.

Specifickou akordeonovou libůstkou je tzv. musettové ladění. V jedné oktávě tříhlasé tremollo. Tento typ ladění se používá především pro francouzský typ nástrojů a je vhodný ke hře valčíků a repertoáru typu „popular“.

Jak nepodcenit výběr staršího akordeonu?

KROK 1

Dívejte se – zrevidujte odřeniny, proraženiny, díry ve měchu, zvednuté klapky, zamáčkнутé knoflíky. Prohlédněte si nástroj pozorně, ještě než se pustíte do hraní.

KROK 2

Dejte na svůj čich. Nástroj je jako vysavač. Všechno vstřebává a je znát, zda se na něj hrálo 20 let v hospodě, nebo ležel ve sklepě. Vlhko, kouř a zima mu nesvědčí.

KROK 3

Zkontrolujte měch – díry, špínu, unikání vzduchu.

KROK 4

Prohrajte všechny KLÁVESY/ KNOFLÍKY i BASY směrem tam i zpět. Každý tón má dva hlasy. Jeden směrem ven a druhý směrem dovnitř.

KROK 5

Vyzkoušejte všechny typy rejstříků, jestli jsou funkční – spodní, střední, vysoká oktáva a výchvěv.

KROK 6

Dejte na své pocity! Ty jsou při hraní nejdůležitější. Nenechte se přemlouvat. Soustřeďte se na sebe. Odpovězte si na otázky typu: Přejde vám odpovídající stav nástroje/ cena? Chce se vám na něj hrát? Dáte si ho vedle svojí postele? Jaký by měl raději být?

3. Bezpečná manipulace s akordeonem

Nástroj vždy držte na 2 místech.

Nepokládejte ho na klávesovou část.

Při ukládání do kufru klávesy směřují směrem k vám.

Po hraní ho otočte na basovou postávkou, které se říká „nožičky“, z důvodu aby akordeon nespádl.

Akordeon nejlépe skladujte na zemi, případně v pevné polici.

Nedávejte akordeon na židli, hrozí snadné převrácení.

Při oblékání chyťte nástroj za řemeny, poté oblečte levou ruku, pravou, zapněte přezkou, nebo sponkou.

Můžete použít bederní pás pro hraní ve stoje, nebo upevnění hry v sedě.

4. Péče o akordeon. Přenášení a převoz

Pokud se o akordeon budete dobře starat, vydrží vám desetiletí.

Nástroj uchovávejte na suchém místě s konstantní pokojovou teplotou.

Otírejte klapky suchým hadříkem, odstraníte tak pot z rukou a zamezíte žloutnutí kláves.

Pokud ho neukládáte do obalu, zakryjte ho látkou, kvůli prachu.

Nástroj dejte pravidelně naladit u odborníka. Doporučuji alespoň jednou za dva roky.

Dejte si pozor na změnu teplot. V zimě nástroj prodýchejte vzduchovým knoflíkem, nasaje tak vzduch místnosti, ohřeje se. Pokud to neuděláte, mohou vám některé hlásky popraskat.

Budte opatrní na otřesy. Zcela nevhodný je převoz v nákladním prostoru autobusů, letadel atd.

V autě nástroj připoutejte. Nejvhodnější je pořídit batoh na záda s 2 řemeny, dle velikosti vašeho nástroje.

Obaly na akordeon

KUFR

Výhody: je pevný, bezpečný na delší převoz, cesty autobusem, nebo autem.
Nikdy nedávejte nástroj do úložného prostoru. Raději mu kupte jízdenku

Nevýhody: je těžký, neforemný, doporučuji na delší cesty.

BATOH NA ZÁDA

Výhody: je lehký, dobře přenosný, na obě ramena, nastavitelný na postavu i nástroj.

Nevýhody: je moc měkký – hrozí rozbití nástroje, pokud upadnete vy, nebo vám spadne.
Promokne, pokud si na něj nepořídíte speciální pláštěnku.

Doporučuji na nošení na hodiny, koncerty, běžné používání a uložení nástroje.

Doba pevných, neforemných kufrů začíná být pasé. Dnes je na trhu spousta moderních, lehkých batohů na akordeony. Ty jsou výborné, můžete využít i kapsu na noty a nosit nástroj na zádech jako opravdový batoh, nebo i na jednom řemeni. Já batoh využívám léta a i na cesty autem je super.

Kufr bych použila pouze v případě, že jedete někam na dalekou cestu a potřebujete nástroj uložit bezpečně. Při cestě autobusem v zavazadlovém prostoru nástroj trpí otřesy, proto pokud můžete, raději kupte jízdenku pro nástroj a vezměte si ho nahoru s sebou.

5. Zdravé sezení

Krok 1 Výběr židle – měla by být přiměřeně vysoká k vaší postavě, bez područek.

Krok 2 Nohy – měly by svírat pravý úhel v koleni, jsou opřeny o celá chodidla. Lehce rozkročené do písmene V.

Krok 3 Tělo – horní polovina těla je přirozeně napřímená, hlava volná a pravá ruka se při hře ohýbá v lokti. Levou ruku prostrčíme do basového řemene, který uvolníme/utáhneme dle potřeby.

Krok 4 Nástroj – nepokládejte ho na sebe naležato, i když byste se raději dívali na klávesy. Budete sedět špatně.

Krok 5 Pokud při hraní stojíte, nebo musíte/chcete chodit, doporučuji používat bederní pás, který uleví vašim ramenům.

Nejčastější chyby

- Hlava je nakřivo
- ruce jsou křeči
- nohy ve vzduchu
- naklánění do stran

6. Upoutání řemenů

Řemeny upevní nástroj na vaše tělo. Pokud je máte moc utažené, nebo volné, nebude se vám hrát dobře. Také můžete zbytečně přetěžovat některé zádové svaly.

Při jejich upevnění se nekrčte a mějte rovná záda.
Nástroj má být opřený o vaše nohy.

Nezapomeňte na basový řemen na boční straně nástroje.
Ten musí být volný tak, aby bylo možné pohodlně dosáhnout na všechny basy.
Není třeba větší vůle. Upravuje se kolečkem nahoře nástroje vlevo od měchu.

“Na správnou úpravu řemenů většina akordeonistů zvykne kašle.
Je to ale zbytečná a začátečnická chyba.“

KROK 1 Řemeny připevněte pevně na akordeon, můžete použít zádové spojky.

KROK 2 Upravte je tak, aby byly pevné, ale mohli jste v nich volně dýchat. Nekrčte se, mějte rovná záda.

KROK 3 Nástroj je opřený o vaše nohy souběžně s Vaším tělem. Pravým spodním okrajem se opírá o stehno.

KROK 4 Nezapomeňte na basový řemen, který povolte dle potřeby kolečkem na těle nástroje.

Nejčastější chyby

- Řemeny jsou příliš volné, nebo krátké, volný basový řemen.
- Moc utažené řemeny u hlavy tzv. „uškrcený“ krk.

7. Měch

Ovládáte ho pouze levou rukou, pravá na něj nemá absolutně vliv.

Pokročilejší techniky samozřejmě pracují s tónem i v pravé, ale to rozhodně není začátečnická technika.

Určujete sílu a délku tónů.

Nejdříve tahejte pouze se stisknutým vzduchovým knoflíkem.

Používejte měchové značky pro otáčení směru ven a dovnitř.

Nejdříve mějte spodní přezku zavřenou – budete muset častěji otáčet, ale jde to lépe.

Hrajte nejdříve na jeden tón v pravé ruce I v basu.

Vždy tahejte směrem za levé rameno dozadu. Opačným směrem si zkracujete dráhu jednotlivých frází.

“Měch je opravdovým srdcem nástroje.“

Měch je jako housenka, která se stále natahuje a zatahuje.

Spojuje obě strany nástroje a je pravým srdcem nástroje.

Pomocí měchu tvoříte dynamiku skladeb. To znamená, že na měchu záleží, jestli hrajete silně, nebo slabě.

Pokud více zatlačíte, budete hrát silněji.

Ovládá ho levá ruka a otáčí se pouze na jednu stranu, to je směrem doleva a zpět.

Časem každý hráč získá cit a svůj styl v otáčení.

Vždy platí to, že otáčení a změna směru měchu by měla být co nejméně slyšet.

Začátečnickům radím, aby nejdříve hráli se zavřenou dolní měchovou přezkou.

Měch otevírejte až ve chvíli, kdy jste si v tahání jistější.

8. Jak připravit ruce ke hraní?

Tzv. postavení ruky můžete natrénovat tak, že položíte ruce dlaněmi na stůl.

Pak táhnete prsty směrem k sobě, jako když chcete dát ruce v pěst.

Vznikne tím prázdný otvor pod vašimi dlaněmi.

Ruce ve správném postavení vypadají tak, jako když držíte malý míček, nebo jablíčko.

Pravá ruka – trénink

- Zvedněte loket pravé ruky směrem ke stropu
- Ruku volně vyvěste (jako panenka)
- Ruka má být uvolněná, žádná křeč
- Zápěstí je v rovině, prsty lehce ohnuté, tvar jablíčka
- Nezvedejte ramena – platí pro obě ruce

Levá ruka – trénink

- Nezvedejte ramena
- Ruka vede měch směrem za sebe
- Loket je podél těla, volně tahá za měch a nezvedá se

9. Rejstříky. Jak se v nich vyznat?

Rejstřík je přepínač na pravé, většinou i levé straně nástroje. Značí se tečkou uprostřed mřížky. Tečky označují oktávu hlasu v mřížce, jakou rejstřík spíná.

- Tečka uprostřed zní tak, jak je psán notový zápis
- Dvojitá tečka tzv. tremollo, dvojitý nadladěný, nebo podladěný souzvuk v jedné oktávě
- Tečka ve spodní mřížce zní o oktávu níž
- Tečka v horní mřížce zní o oktávu výš

Kombinace

Další rejstříky jsou kombinacemi všech těchto rejstříků. Například: spodní a střední, střední a horní, horní a spodní, nebo rejstřík obsahující všechny čtyři hlasy. Některé nástroje mají jen 3 hlasy, tedy obvykle spodní rejstřík a tremollo. Počet rejstříků záleží na velikosti akordeonu. Čím větší nástroj, tím více rejstříků.

10. Basy

Standartní bas

Mají ho všechny typy akordeonů. Označuje se zkratkou SB.

Je složen ze základní a pomocné řady basových tónů (tj. 2 řady u měchu).

Pod basovými tóny jsou další 3–4 akordové řady. Jejich řazení řad je vždy stejné: dur, moll, D7, zmenšený akord.

Melodický bas

Mají ho pouze koncertní nástroje s tzv. konvertorem (přepínačem basů), který z akordových řad SB přepneme akordické knoflíky na melodické basové tóny. Tím nám vznikne druhý melodický diskant.

Používáme ho v klasické hudbě a díky této technologii můžeme na akordeon hrát polyfonii. Označuje se značkou BB.

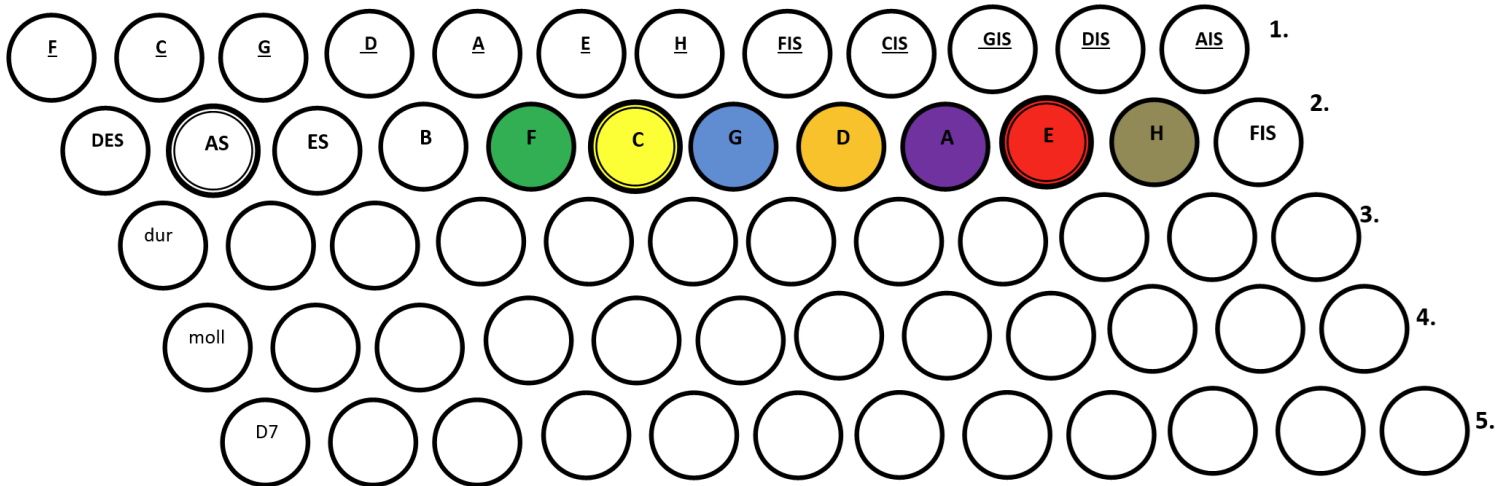
Heligónový bas

Ladění heligonek je jen v určité tónině. Zahrajeme na něj několik akordů, které jsou předem dané např. B, Es ladění.

Do heligonek se osazují silné basové hlasy, které jsou opravdu průrazné. Heligonky mají obvykle 8 basových knoflíků ve dvou řadách. Jsou to diatonické nástroje, tudíž zní směrem ven a dovnitř jiný tón i v basu.

Ukázka basů v levé ruce

Označené knoflíky mají značku. C je prohloubené, AS a E jsou hrbolaté.

1. řada = pomocná, 2. řada = základní, 3. řada = durový akord, 4. řada = mollový akord, 5. řada = dominantní septakord

11. Klávesový versus chromatický akordeon

Jestli zvolit klávesový nebo knoflíkový akordeon je velká akordeonová otázka. U nás hraje 90 procent hráčů na klávesové akordeony. Vychází to z tradice, která u nás kořenila už ve dvacátých letech minulého století. A také asi pro to, že na klávesový akordeon se lehce naučí všichni zdatní klavíristé. Na konzervatořích, ale 90 procent hraje na chromatické knoflíkové nástroje, které mají spoustu výhod, větší rozsah a možnosti. Osobně mám srovnání obou nástrojů.

Sama jsem hrála 10 let na klávesový akordeon a 20 let hraji na knoflíkový akordeon typu B griff. Po těchto zkušenostech myslím mohu zhodnotit oba typy, ale mé hodnocení bude vždy subjektivní. Nicméně konstatuji, že jsem knoflíkový typ. Klávesový akordeon bych doporučila např. klavíristům, kteří se chtějí naučit hrát na jiný nástroj, nebo lidem, kteří mají s klávesami už nějakou zkušenost.

Proč mám raději knoflíky?

- 1) Knoflíkové nástroje jsou i v plném rozsahu malé a kompaktní.
- 2) Jednotlivé knoflíky (místo kláves) jsou velmi blízko, skoky nejsou tak daleko jako na klávesách.
- 3) Obvykle máte k dispozici dvě pomocné řady, které vám pomáhají usnadnit prstoklady.
- 4) Jednu melodii můžete hrát třemi způsoby, podle toho, co vám více sedí.
- 5) Velmi dobře se hrají tercie i sexty.
- 6) Máte větší tónový rozsah i bez použití rejstříků.
- 7) Knoflíky bych též doporučila dětem, slečnám a dámám, které chtějí malý a lehký nástroj.
- 8) Design nástroje, knoflíky jsou podle mě prostě hezčí a vypadají rafinovaně.
- 9) Na knoflíky sama hraji, mám je v ruce a prakticky znám pohodlné prstoklady.

12. Jak cvičit efektivně?

Dodržujte stereotyp a dopřejte si klid

Hrajte v klidném, čistém prostředí, nejlépe v soukromí. Udělejte si svůj prostor pro cvičení na jednom místě. Nenechte se rušit. Pokud je to možné, domluvte se s rodinou, že při cvičení na nástroj Vás nebudou rušit.

Zavřete dveře a soustřeďte se pouze na hraní. Myšlenky by neměly utíkat jinam, jinak je hraní neefektivní. Soustřeďte se vždy na jednu hlavní věc (např. píseň).

Pracujte s představou – nejdříve zklidněte mysl, použijte představu dané písně – její náladu, tempo, dynamiku a až potom začněte hrát. Vaše ruce ovládá vaše mysl, takže pokud se nedokážete soustředit, je hraní téměř zbytečné.

Používejte zpětnou vazbu

Zkuste se nahrát na telefon, nebo kameru. Je to přechod z komfortní zóny, ale výrazně to urychlí proces výuky. Cvičte po částech, ne vždy vše jen přehrát. Nebojte se sami sebe a cvičte před zrcadlem. Odhalíte tím mnoho chyb. Například nepřírozené postavení ruky, křivou hlavu v křeči, naklánění těla do stran, děláni grimas atd.

Hrajte od jednoduchého.

Vždy začínejte od jednoduchého ke složitějšímu. Začněte sezením, upevněním nástroje.

Příklad: Chci se naučit písničku. Nejdřív si zahráji melodii, pak basy. Basy hraji nejdřív jako basové tóny, pak střídám bas + akord. Následně se vrátím k melodii. Spojuji dohromady, až umím obě ruce dobře a bez chyb zvlášť.

Krátké intervaly

Když se začínáte učit hrát na akordeon, nebo se učíte cokoliv nového, je vždy lepší častěji po krátkých intervalech. Já například doporučuji, že deset minut denně je efektivnější než si za nástroj sednout jedenkrát týdně na dvě hodiny.

Do cvičení se naopak nenuťte, pokud jste naštvaní, nemocní a velmi unavení.

Hrajte po jednotlivých částech a zvlášť

Každou skladbu nejdřív rozdělte na obě ruce zvlášť. Hrajte po 4–8 taktech.

Každou část zopakujte vícekrát za sebou např. 3x.

Pak spojte části k sobě. Až nakonec zahrajte celou melodii od začátku do konce.

Hrajte bez chyb

Chyba není sama o sobě vůbec žádný problém. Ale každou chybu se učíte. Pokud se zmýlíte, opravte se.

Pravidlo 3 – pokud zahrajete melodii/ úsek 3x za sebou bez chyby, jste na dobré cestě.

Nevyčítejte si chyby, dělá je každý.

Nehrajte v křeči a pozorujte dech

Při hraní nezapomeňte volně a klidně dýchat. Pokud zatajujete dech, nejste uvolnění.

Jde o to, že když nám něco nejde, blíží se těžké místo anebo si nejste v hraní jistí, nepřírozeně zadržujeme dech.

Tím pádem jde všechno ještě hůř.

Háček je vtom, že vše probíhá obvykle nevědomky, proto na svých hodinách stále opakují: dýchej.

Při výdechu mizí napětí. Sportovci při cvičení koordinují dech, který jim pomáhá zvládnout.

Při hraní je to podobné. Sama dýchám společně s otáčením měchu a frází. To samozřejmě nejde trénovat cíleně.

Nezapomeňte také, že akordeon je dechový nástroj. A při zmáčknutí vzduchového knoflíku jeho dech i uslyšíte.

13. Několik tipů do praxe

Soustřed' se

Je čas převzít zodpovědnost a začít nad hrou opravdu přemýšlet a nečekat kam ruka sama padne.

Každou skladbu si nejdříve představte ve vaší mysli. Zavřete oči, navodte si představu, jak má skladba znít.

Teprve potom si chystejte ruce.

Hraní má být zábava. Proto se pochvalte za všechny malé úspěchy a pokroky. Udělejte si z hraní relaxační čas od běžných povinností. Soustředte se jen a jen na hru. Buďte na sebe vlídní, trpěliví a nespěchejte.

Nesrovnávejte se s ostatními.

Hrajte v klidném, čistém prostředí, nejlépe v soukromí.

Neúspěch neexistuje

Ten pomyslný strašák, který se nám honí v hlavě. Co když to hraní zkažím?

Vždy když vás budou napadat podobné myšlenky, řekněte si dost, tečka.

Zastavte proud myšlenek, a negací co by, kdyby.

Soustředte se na váš úspěch

Drobné chyby se vždy objeví. Je to součást vývoje. Ale není to nic dramatického. Přijdou a zase odejdou.

Nedělejme z komára velblouda a každý krok vedle, vede k něčemu novému, nebo alespoň k ponaučení se.

Každá prohra nás může posunout dál.

“Díky chybám poznáte svá slabá místa a díky tomu se můžete zlepšit a dál na sobě pracovat.”

Pokroky a trpělivost

Všechny začátky jsou těžké. Proto je třeba být trpělivý. Každý zvládá souhru rukou na akordeonu jinak rychle. Nemá cenu spěchat. Dopřejte si čas a mějte radost z každého malého úspěchu, který zvládnete. Ze začátku rozhodně hrajte zvlášť pravou a levou rukou. Až si budete dostatečně jistí a zvládnete otáčení měchu, teprve tehdy je ten správný čas na spojování melodie a doprovodu.

“Pokud chceme od svého života jiný výsledek, musíme udělat změnu.“

Jak cvičit těžké úseky

Takzvaná problémová místa je nutno cvičit vícekrát než zbytek skladby. Je třeba je zahrát několikrát za sebou. Místa hrajte pomalu a zvlášť a postupně je zrychlujte. Je dobré se je naučit zpaměti. Další fígl je, že když se zaseknu, najdu si jiné místo, tzv. chytací. Od toho místa pak umím začít skladbu, jako od začátku a můžu hrát klidně dál.

Chyby

Co s nimi, jak je odstranit a jak jim předcházet? Na koncertech hrají lidé, ne stroje. Občas se může stát, že i ten nejlepší chybu udělá. U nás normálních smrtelníků se to dokonce stává dost často. Na živých koncertech posluchač získává i vizuální pohled a vstřebává celkovou atmosféru. Problém je, že jakmile uděláte chybu, můžete zpanikařit a znervózníte. V té chvíli je nutné říct své hlavě dost.

Já říkám svým studentům přivolejte s úsměvem svoji první chybu.

Naopak si oddychněte, že první chyba přišla a tím se snažte uklidnit a pokračujte dál.

Nemám čas

Nemám čas je zaklínadlo dnešní doby. Taky někdy používám tuto výmluvu, ale snažím se lépe plánovat a dneska už si dovoluji říct ne. S tím jsem mívala dost problém. Při každém odmítnutí pracovní nabídky, přišel pocit viny – co tomu asi řekne ten druhý? Následně opravdu nebyl na nic nebyl čas. Formulka „se to“ nefunguje a „samo se“ neudělá nic. Proto, pokud chcete něco ve svém životě změnit, začněte myslet a chovat se jinak. Takže si rozmyslete, na co čas opravdu nemáte a na co čas mít nechcete. Pokud budete zase upřímní, třeba si ve svém životě vytvoříte více času na své koníčky, rodinu, přátele, kávu, nebo na lenošení a ostatní aktivity, na které nikdy není čas. Vzpomeňte si. Věci, které vás baví, utíkají rychle. Není čas sledovat čas. To, co vás nudí se dlouho vleče.

Proč mám okno? Nesoustředím se

Písničku umím. Přesto mám při vystoupení okno, nebo hned sérii výpadků. Skladbu nemám docvičenou tak, jak jsem si myslel. Vždy říkám, že skladba na koncert musí být nacvičená na 120 % a pak se může povést, alespoň na těch 100%. Rozhodí nás nepředvídatelné okolnosti. Například, že někdo zakašle, bouchnou dveře, sklouzne vám ruka – opět nemám soustředění, nechám se snadno rozhodit. Otočili jste měch ve špatný čas nebo stiskli špatný rejstřík. Tyto chyby mohou velmi potrápít. Opačný měch rozhazuje koncentraci. Tréma zvítězila nad koncentrací.

14. Tréma aneb mám strach

Ten zvláštní pocit, kdy se nám třesou ruce, jsou ledové a současně zpocené. Chce se Vám zvracet, anebo alespoň vás „šimrá“ v žaludku. Sucho v ústech a pocit, že před vystoupením musím alespoň desetkrát na toaletu.

“Tréma je nezpracovaný strach.“

1) Uvědomit si, že se bojím

2) Těžší úkol je zjistit čeho konkrétně se bojím.

Například ticha, že se na mě někdo dívá atd. Již mnoho let se ptám dětí, čeho se bojí konkrétně. Nejdřív neví. Ale oni to vědí, ale nechtějí si to přiznat. Pokud se jim povede pojmenovat konkrétně, čeho se bojí. Máme vyhráno. Můžeme s tím strachem začít vědomě pracovat a obvykle jsou pak na jevišti v pohodě. Správný kousek trémy nám totiž rozproudí krev žilách. Srdeční tep se zrychlí a pokud jsme koncentrovaní, obvykle se tzv. vyhecujeme k lepším výkonům.

Jak trémě předcházet? Připravit se.

Trénink před vystoupením je nejlepší způsob, jak se s trémou vyrovnat.

Můžeme se například nahrát. Většinou se něco pokazí a ukáží tím sama sobě na čem ještě zapracovat.

Dále uspořádat domácí koncert. Pozvěte někoho z rodiny a udělejte jim soukromý koncert. Pocit při hraní a jejich postřehy vám pomůžou se zlepšit. Změňte místo, kde hrajete. V každém místě budete mít určitě trochu jiný pocit.

Teprve potom si troufejte na větší publikum.

Udělejte tzv. chytací místo, kam můžete skočit a skladbu dohrát. Na jevišti se každá vteřina ticha zdá, jako hodina.

15. Soutěžení

Již od školkového věku jsou děti naším systémem nuceni soutěžit. Náš systém vzdělání pracuje nejvíce s tím, kdo bude první. Neučíme děti spolupracovat, ale spíše soutěžit a porovnávat se. Chceme být všichni první, ale to nelze. Soutěž zvedá výkon a může být motivací, ve smyslu začít na sobě pracovat. Stinnou stránkou soutěží jsou pochyby, zklamání, prohra a stres. Já jsou soutěžila od šesti do dvaceti let. Ze začátku to byla legrace, pak už mě to nebavilo a musela jsem. A protože jsem uvnitř sama sebe bojovala a nechtěla, přišly problémy. Tělo se zaseklo. Ruce prostě nechtěly hrát. Se soutěžením jsem skončila, ale naučila daleko důležitější věci než diplom za první místo.

Můj soutěžní neúspěch vedl k tomu, že jsem začala skládat vlastní hudbu. Nakonec jsem začala zpívat. Po více jak dvaceti letech jsem spojila to, co jsem věděla už jako malá. Moji učitelé totiž nechtěli, abych hrála a zpívala dohromady. Odháněli mě jeden od druhého. Já si ale nedala říct a studovala paralelně na ZUŠ i konzervatoři zpěv i akordeon. Všichni říkali, že to nejde, ale šlo to. Proto je dobré se ptát.

Děti většinou už v útlém věku vědí, co si přejí dělat.

Nevědí to všichni, protože ještě třeba neobjevili svůj talent.

Ale je důležité jim dát prostor, než rozhodneme my dospělí místo nich samých.

Soutěže nás mohou podpořit v tom:

- Důvěřovat sám sobě.
- Postavit se za svůj názor, bez ohledu na věk.
- Umět říct ne.
- Vytvořit si svůj vlastní názor.

16. Hrajeme s Klárou

Už jako pětiletá jsem si přála být zpěvačkou a akordeon se mi zdál jako nejlepší nástroj, který by mě doprovázel. V obou oborech jsem vystudovala brněnskou konzervatoř a později muzikologii na Masarykově univerzitě v Brně. Mám za sebou pestrou koncertní i studiovou spolupráci s různými kapelami a divadly. Vydala jsem několik autorských CD a nyní připravuji nové CD s názvem Woman. Mými lekce mi prošly během posledních patnácti let desítky akordeonistů ve věku od 5–72 let. Pořádám akordeonové kurzy pro pedagogy ZUŠ i pro děti a kurzy a workshopy pro dospělé. Ve výuce neustále hledám nové cesty. Snažím se poslouchat a dívat se z jiného úhlu pohledu.

Na vlastní kůži jsem zažila, že naučit se hrát jinak není vůbec snadné, ale je to možné.

Je znepokojivé, že studenty akordeonu, se kterým se setkávám bolí ruce a bolí je záda. Ptají se mně, co s tím mají dělat. I proto se neustále věnuji pedagogické a lektorské činnosti a je mým snem být nápomocná tomu, aby akordeonisté tento problém nemuseli zažívat.

Pro své studenty jsem také začala psát autorské skladby a vznikly následující publikace i moderní videoškola hry na akordeon s názvem Hrajeme s Klárou, která se neustále rozrůstá.

Tištěné publikace:

Veselý akordeon: cyklus 17 přednesových skladbiček, 2018.

Veselý akordeon dětem: pracovní sešit pro děti se informacemi z hudební nauky, 2019.

Videoškola Hrajeme s Klárou obsahuje:

Úvodní hodinu s názvem Hrajeme s Klárou. Lidové písně 1. Koledy.

12 přednesových etud Akordeonový rok. Paris tango – cyklus přednesových skladbiček pro pokročilé

Manuál pro akordeonisty

Věřím, že díky Manuálu pro
akordeonisty
dosáhnete hraní, které Vás bude bavit
a budete tak moci rozdávat dál radost
svému okolí.

WWW.KLARA AKORDEON.CZ

Vaše Klára Veselá